

๒๕๖๓

การศึกษาการบริหารโรงเรียนในภาวะจำยอมของโรงเรียนประถมศึกษา

ที่ครูไม่ครบชั้นเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

บุญเลิศ วีระพรกานต์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2547

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ISBN 974 – 9500 – 84 – 9

**A STUDY OF THE SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE STRAIN
OF TEACHER LACKING OF PRIMARY – LEVEL SCHOOLS
IN NAKHON SI THAMMARAT EDUCATIONAL SERVICE AREA 4**

BUNLERT WEERAPORNGAN

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Educational Administration
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Academic Year 2004**

ISBN 974 – 9500 – 84 – 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการบริหารโรงเรียนในภาวะจำยอมของโรงเรียนประถมศึกษา

ที่ครูไม่ครบชั้นเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช

เขต 4

ผู้วิจัย

นายบุญเลิศ วีระพรกานต์

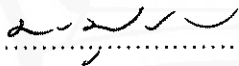
สาขา

การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการควบคุม

 ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิต ปุริโสคม)

 กรรมการ

(ดร.วีระยุทธ ชาติกะกาญจน์)

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

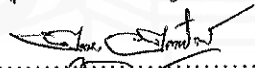
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิต ปุริโสคม)

 กรรมการ

(ดร.วีระยุทธ ชาติกะกาญจน์)

 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดม อักษรนิตย์)

 กรรมการ

(นายประดิษฐ์ ทองคำปลิว)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์วัฒน์ คำศรี)

วันที่ 27 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการบริหารโรงเรียนในภาวะจำยอมของโรงเรียน
ประถมศึกษาที่ครูไม่ครบชั้นเรียน ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ผู้วิจัย

นายบุญเลิศ วีระพรกานต์

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โมตรี จันทร์

กรรมการที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิต ปุริโสคม

ดร. วีระยุทธ ขาตะกาญจน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ ความสมบูรณ์ของขอบข่ายงานบริหาร ทั้ง 6 งาน ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ครูไม่ครบชั้นเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 29 คน ครูผู้สอน จำนวน 174 คน รวมทั้งสิ้น 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความสมบูรณ์ของขอบข่ายงานทั้ง 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความสมบูรณ์ของขอบข่ายงานทั้ง 6 งาน ตามทัศนคติของผู้บริหารกับครูผู้สอน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความสมบูรณ์ของขอบข่ายงานทั้ง 6 งานตามทัศนคติของครูมีคุณวุฒิที่ต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความสมบูรณ์ของขอบข่ายงานทั้ง 6 งานตามทัศนคติของครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไปแตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ABSTRACT

The Title	A Study of the School Administration under the Strain of Teacher Lacking of primary – level schools in Nakhon Si Thammarat Educational Service Area 4
The Author	Mr. Bunlert Weerapornan
Program	Educational Administration
Thesis chairadvisor	Assistant Professor Dr. Maitree Jantra
Thesis Advisors	Assistant Professor Chit Purisodom Dr. Werayut Chatakan

The objective of this research was to study the school administration under the strain of teacher lacking of primary – level schools in Nakhon Si Thammarat Educational Service Area 4. The Subjects consisted of 29 administrators and 174 teachers, totaled 203. The instruments used to collect data were rating – scale questionnaires. The data were analyzed by means of frequency, percentages, arithmetic means, standard deviation, t-test and F-test.

The findings were as follows :

1. The completion of the six administrative tasks : academic, personnel, pupil affairs, business and financial, school plants and surroundings, and community relations was totally at the moderate levels.
2. The comparison of the completion of the six administrative tasks perceived by the administrators and the teachers was not different.
3. The comparison of the completion of the six administrative tasks perceived by the teachers with different level of education was not different.
4. The comparisons of the completion of the six administrative tasks perceived by the teachers with different experiences were as follows :

The opinion of the teachers with the experience of 11 years upward was significantly different from that of those with the experience of 5 – 10 years at 0.05. The other pairs were not different.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไมตรี จันทร์พร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิต ปุริโสตม ดร.วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ กรรมการ
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่
อย่างดียิ่งตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ คุณสมมาศ ทองร่วง คุณอนันต์ เพื่อกนิยม คุณกุสุมา ใจสบาย ที่ให้ความกรุณา
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามและให้คำปรึกษาเรื่องต่างๆตลอดมา

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสมรักษ์ ถวาย คุณครู อาจารย์ เพื่อนๆ และนายคทายุทธ์ วีระพรกานต์
นายสมบัติ หุ่นสูงสิงห์ ที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณ
อย่างสูงสุด คือบิดา - มารดา และบูรพาจารย์ที่ได้สั่งสอนผู้วิจัยมาแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

บุญเลิศ วีระพรกานต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ของการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหาร	8
การบริหารการศึกษา.....	9
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	10
การบริหารงานโรงเรียน.....	11
แนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียน	12
การบริหารงานวิชาการ	14
ขอบข่ายงานวิชาการ	15
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการบริหารงานวิชาการ	16
หลักและกระบวนการบริหารงานวิชาการ	17
การบริหารงานบุคคล.....	21
ขอบข่ายการบริหารงานบุคคล	23

ระบบบริหารงานบุคคล	26
ประเภทของบุคลากรใน โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา.....	28
การบริหารงานกิจการนักเรียน	29
ขอข่ายงานกิจการนักเรียน.....	30
การบริหารงานธุรการและการเงิน	34
การบริหารงานอาคารสถานที่	43
ขอข่ายของงานอาคารสถานที่	44
ความสำคัญของการบริหารงานอาคารสถานที่.....	46
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	47
ความสำคัญของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	47
วัตถุประสงค์ของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	48
ขอข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	49
การจัด โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	51
การจัดองค์การและระบบบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาเป็นกลุ่ม หรือโรงเรียนขนาดใหญ่	53
การให้ยืมจักรยานเพื่อให้เป็นพาหนะเดินทางไปโรงเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.....	54
การจัดรถรับ – ส่งนักเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ไปโรงเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่.....	54
การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนสองกลุ่มอายุ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	55
โรงเรียนระบบ ไม่มีชั้น	56
ข้อดีข้อเสียในการจัด โรงเรียนไม่มีชั้น	56
การสอนให้ผู้เรียนเรียนตามลำพัง	57
แนวทางในการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น.....	58
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62

3	วิธีดำเนินการวิจัย	66
	ประชากร	66
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	66
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	67
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
	การวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
	ตอนที่ 2 ระดับความสมบูรณ์ของขอบข่ายงาน 6 งาน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	71
	ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสมบูรณ์ของขอบข่ายงาน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพแตกต่างกัน.....	79
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	82
	วัตถุประสงค์การวิจัย.....	82
	สมมุติฐานการวิจัย.....	82
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
	การวิเคราะห์ข้อมูล	83
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
	อภิปรายผล	84
	ข้อเสนอแนะ.....	87
	บรรณานุกรม.....	88
	ภาคผนวก.....	91
	ภาคผนวก ก. หนังสือประสานงาน.....	92
	ภาคผนวก ข. โรงเรียนเป้าหมายการทำวิจัย.....	97
	ภาคผนวก ค. เครื่องมือในการทำวิจัย.....	100
	ประวัติผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
2 ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงานด้านวิชาการ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	71
3 ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงานด้านบุคลากรแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	72
4 ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงานด้านกิจการนักเรียน แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	74
5 ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงานด้านงานธุรการและการเงิน แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	75
6 ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงานด้านอาคารสถานที่ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	76
7 ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	77
8 ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงานทั้ง 6 งาน แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	78
9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงาน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งต่างกัน	79
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของระดับความสมบูรณ์ ของขอข่ายงาน 6 งาน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานต่างกัน	80
11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ระดับความสมบูรณ์ของขอข่ายงาน 6 งาน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน	80
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของระดับความสมบูรณ์ ของขอข่ายงาน 6 งาน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	81